

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การปรับเปลี่ยนความเชื่อทางศาสนาและความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ระหว่างหญิงชายชนเผ่ากิมหมุคริสต์: กรณีศึกษาบ้านทุ่งนามี เมืองปากกะดิง แขวงบอลิคำไซ ส.ป.ป.ลาว
ผู้เขียน	นางสาวจำปาทอง โพธิ์จันทร์ราช
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สตรีศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร. ขวัญชีวัน บัวแดง

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาชนเผ่ากิมหมุ ที่เปลี่ยนไปนับถือศาสนาคริสต์และการปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างหญิงชาย การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ (1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้ชนเผ่ากิมหมุปรับเปลี่ยนความเชื่อเดิมมาเป็นการนับถือศาสนาคริสต์ภายใต้บริบททางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ที่มีการเปลี่ยนแปลง (2) เพื่อศึกษาผลของการปรับเปลี่ยนความเชื่อเดิมมานับถือศาสนาคริสต์ที่มีผลต่อวิถีการดำรงชีวิตของชนเผ่ากิมหมุคริสต์ (3) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ผลจากการปรับเปลี่ยนความเชื่อทางศาสนาที่มีต่อการปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์ เชิงอำนาจระหว่างหญิงชายชนเผ่ากิมหมุคริสต์ โดยจะทำการวิเคราะห์จากคำบอกเล่าและการปฏิบัติตัวของปัจเจกชนในชีวิตประจำวัน รวมทั้งการตีความในพิธีกรรมต่าง ๆ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล ในภาคสนามของการศึกษาครั้งนี้เป็นแนวมานุษยวิทยาสตรีนิยม ผู้ศึกษาได้เข้าไปอาศัยอยู่ในพื้นที่ศึกษา สังเกตการณ์และเข้าร่วมร่วมในกิจกรรมทางศาสนาและกิจกรรมในชีวิตประจำวันกับชาวกิมหมุ

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยในการเปลี่ยนศาสนาของชนเผ่ากิมหมุมีผลมาจากปัจจัย 3 ปัจจัยหลัก ปัจจัยแรก ชาวกิมหมุในพื้นที่ศึกษาถูกผลกระทบจากนโยบายการพัฒนาของรัฐ เช่น นโยบายยุติการวางป่าทำไร่ ยุติการปลูกฝิ่นและนโยบายลดความยากจน แต่ดูเหมือนว่าสองนโยบายแรก ส่งผลกระทบต่อการโยกย้ายถิ่นฐานของชาวกิมหมุโดยตรง ทำให้ต้องเผชิญหน้ากับภาวะความยากจนในพื้นที่ทุ่งนามีที่มีความเข้มข้นของปัญหามากกว่าการอยู่ในพื้นที่เดิม ทำให้ชาวกิมหมุต้องเผชิญ

กับปัจจัยที่สอง คือ แรงบีบบังคับทางเศรษฐกิจที่ต้องปรับเปลี่ยนจากเศรษฐกิจแบบเดิม ที่เป็นเศรษฐกิจแบบยังชีพด้วยการทำไร่ทำสวนร่วมกับการล่าสัตว์ เก็บหาอาหารจากระบบนิเวศน์ท้องถิ่น มาสู่เศรษฐกิจที่ต้องพึ่งพาตลาดและเงินสด ผลที่ตามมาคือ ชาวгимหุมบางส่วนเลือกเปลี่ยนมานับถือศาสนาคริสต์ ซึ่งผู้ศึกษาพบว่า เป็นยุทธวิธีหนึ่งในการต่อสู้เพื่อความอยู่รอดในสถานการณ์หรือในบริบทใหม่

ปัจจัยที่สาม เพื่อความอยู่รอดชาวгимหุมพยายามปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ให้หลากหลาย ซับซ้อนและกว้างขวางขึ้น กล่าวคือ การเปลี่ยนศาสนาเป็นส่วนหนึ่งของการเมืองเรื่องอัตลักษณ์ที่ชาวгимหุมนิยมขึ้นมาใหม่ บนความเป็นгимหุมแบบดั้งเดิม ความเป็นลาว และความเป็นชาวคริสต์ ภายในบริบทด้านพื้นที่ใหม่ที่เต็มไปด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลายและมีอำนาจแตกต่างกัน โดยที่การเมืองเชิงอัตลักษณ์ที่วุ่น เป็นเครื่องมือของการต่อรองเพื่อเข้าถึงทรัพยากรและบริการต่างๆ จากรัฐและองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ ส่วนในเรื่องความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างหญิงชายพบว่า ในสังคมгимหุมแบบเดิม ความสัมพันธ์หญิงชายมีลักษณะแบบชายเป็นใหญ่ที่เชื่อมโยงกับรูปแบบหรือวิถีการผลิตแบบทำไร่ทำสวน และการเก็บหาอาหารที่ถูกนำไปเชื่อมโยงกับเพศทางชีววิทยาและผลต่าง ๆ ที่ตามมาอีกต่อหนึ่ง เช่น ในเรื่องของการแบ่งงานกันทำ เป็นต้น ระบบชายเป็นใหญ่ยังเห็นได้จากอำนาจในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ เช่น การทำมาหากิน การตัดสินใจเรื่องการแต่งงานของสมาชิกในครอบครัวและสายสกุล และการสืบ “สิ่งตะ” (สายสกุล) เป็นต้น กระนั้นก็ตาม ผู้หญิงก็ยังมิบทบาทอยู่ในหลายๆ ด้าน โดยเฉพาะบทบาทในพิธีกรรมเกี่ยวกับชีวิต เช่น การเกิด และการผลิตต่างๆ อนึ่งการเปลี่ยนไปนับถือคริสต์ศาสนานั้น มีบางกรณีที่ผู้หญิงตัดสินใจเองในฐานะปัจเจก แต่เมื่อผู้ชายเปลี่ยนศาสนาหรือไม่เปลี่ยน ดูเหมือนมีอิทธิพลต่อสมาชิกคนอื่นๆ ในครอบครัว-สายสกุลด้วย

อย่างไรก็ตาม การปรับเปลี่ยนศาสนาของชาวгимหุม ผู้ศึกษาพบว่า ไม่มีนัยสำคัญมากนักต่อความสัมพันธ์หญิงชายในเชิงการเพิ่มอำนาจให้กับผู้หญิง ปัจจัยที่สำคัญต่อความสัมพันธ์หญิงชายในการศึกษานี้ น่าจะเป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจ ซึ่งคือความสามารถในการหาเงินสดมาใช้จ่ายได้ เป็นต้น

รัฐและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องเข้าใจและยอมรับว่าความหลากหลายทางชาติพันธุ์นั้นจะต้องรวมเอาความแตกต่าง หลากหลายทางวัฒนธรรมความเชื่อด้านศาสนาด้วยพร้อมทั้งต้องนำความเข้าใจนี้ไปกำหนดนโยบายและแผนการปฏิบัติอย่างเอาจริงเอาจังด้วยทั้งนี้เพราะชาวгимหุมคริสต์บ้านทุ่งนามียังคงถือว่าตนเองเป็นгимหุมและเป็นลาวอยู่อย่างเหนียวแน่น

Thesis Title	The Transformation of Religious Beliefs and Power Relations Between Male and Female in the Christian Kmhmu': A Case Study of Thongnamy Village, Pakkading District, Bolikhamxay Province, Lao PDR.
Author	Ms. Champathong Phochanthilath
Degree	Master of Arts (Women's Studies)
Thesis Advisor	Dr. Kwanchewan Buadaengn

ABSTRACT

This thesis is an anthropological feminist study on the Kmhmu' ethnic group converted from traditional religion to Christianity; it also studies a transformation of gendered power relations. There are 3 main objectives as follow:

- (i) To study the socio-economic and political factors influencing the conversion of the Kmhmu' to Christianity;
- (ii) To study whether the religious conversion affects the Kmhmu' s way of life;
- (iii) To study and analyze effects of the religious conversion on the gendered power relations in the Christian Kmhmu'.

The study analyzes the oral testimonies and daily life performances of individual Kmhmu' including the interpretation of rituals. Data were collected through formal and informal interviews, participatory observation by staying at the research sites and participating in religious rituals and daily activities of the Christian Kmhmu'.

It has been found that there are three main influential factors of the conversion of spirit worship of the Kmhmu' to Christianity. First, Kmhmu' in the research area have been affected by the state development policy such as the policy to end forest clearing for farming, the policy to end opium cultivation and the policy to eradicate poverty. The first two policies affect

directly on their migration, having to face the condition of poverty in the fields plagued with more problems than their previous home bases.

This has affected the Kmhmu' with the second factor - the economic pressure resulted from the change of a subsistent economy which relied on farming, hunting, and food gathering from the local ecology to a market economy dependent on cash. As a result, some of the Kmhmu' have adopted an option to convert to Christianity. The researcher has found that this is one of the surviving tactics to respond to the new situation or the changing context.

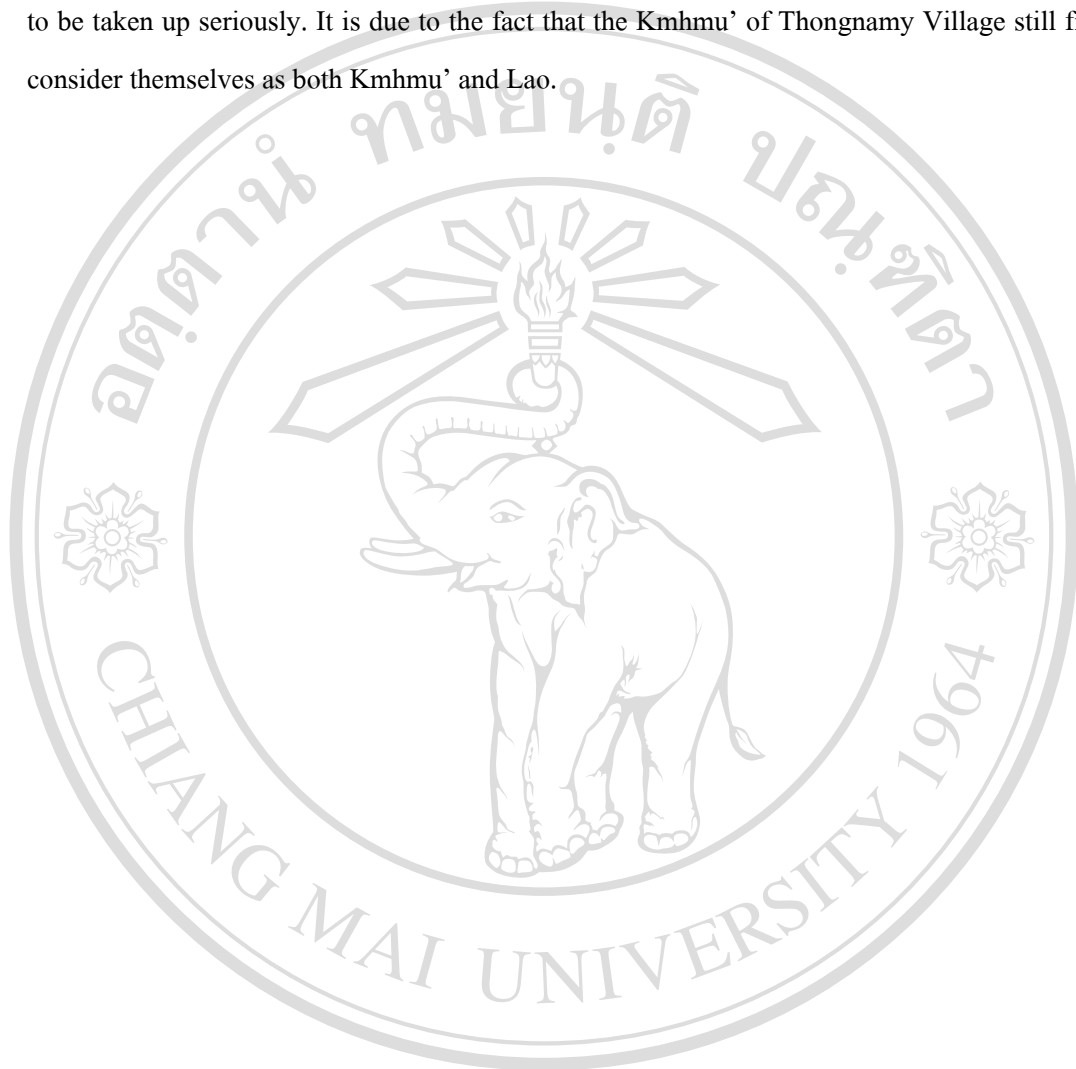
The third factor is a transformation of the ethnic identity to that of a more diversified, complex and flexible. That is to say, a religious conversion is a part of an identity politics re-defined by the Kmhmu' with a reference on the tradition, Lao-ness and being Christian. It addresses the context of the new bases surrounded with diversified ethnicity and different powers. Such identity politics is a negotiating tool to access resources, state and non-state services.

It has been found that the gendered power relations in the traditional Kmhmu' society is patriarchal in which farming mode of production and food gathering are related with biological sex. Additionally, it also leads to other outcome, for instance, a division of labor etc. Patriarchy is also reflected from the decision making power in various matters e.g. how to earn a living, how to decide on the family members' marriages and family lineage etc. Nonetheless, women still have many roles especially in the rituals in relation to life, for instance, birth and production.

Moreover, there are some cases that women make their own individual decision in converting to Christianity, but men's decision to convert or not convert somewhat affect other family members and family lineage.

However, the researcher has found that the conversion to Christianity of the Kmhmu' does not have a significant implication on the gendered power relations in the manner that the women are to be more empowered. The significant factor of the gendered power relations seems to be the economic one, that is, for example, the capability to generate cash for the expenses.

State and relevant parties have to understand and accept that the ethnic diversity also includes that of culture and religion. This understanding is to be set as a policy and measures need to be taken up seriously. It is due to the fact that the Kmhmu' of Thongnamy Village still firmly consider themselves as both Kmhmu' and Lao.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved